

Rozdział 6

Komercjalizacja wyników działalności naukowej oraz know-how

Art. 148. [Akademickie inkubatory przedsiębiorczości i centra transferu technologii]

1. Uczelnie mogą prowadzić akademickie inkubatory przedsiębiorczości oraz centra transferu technologii.
2. Akademicki inkubator przedsiębiorczości tworzy się w celu wspierania działalności gospodarczej pracowników uczelni, doktorantów i studentów.
3. Akademicki inkubator przedsiębiorczości może być utworzony w formie jednostki ogólnouczelnianej albo spółki kapitałowej. Inkubator w formie jednostki ogólnouczelnianej działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez senat.
4. Centrum transferu technologii tworzy się w celu komercjalizacji bezpośredniej, polegającej na sprzedaży wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami albo oddawaniu do używania tych wyników lub know-how, w szczególności na podstawie umowy licencyjnej, najmu oraz dzierżawy.
5. Centrum transferu technologii może być utworzone w formie jednostki ogólnouczelnianej i działa na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez senat.
6. W akademickim inkubatorze przedsiębiorczości w formie jednostki ogólnouczelnianej lub centrum transferu technologii tworzy się rady nadzorujące, których skład i kompetencje określone są w ich regulaminach.
7. Dyrektora akademickiego inkubatora przedsiębiorczości w formie jednostki ogólnouczelnianej lub centrum transferu technologii zatrudnia rektor po zasięgnięciu opinii senatu spośród kandydatów przedstawionych przez ich rady nadzorujące.

Art. 149. [Tworzenie przez uczelnię spółek celowych]

1. Uczelnia, w celu komercjalizacji pośredniej, polegającej na obejmowaniu lub nabywaniu udziałów lub akcji w spółkach lub obejmowaniu warrantów subskrypcyjnych uprawniających do zapisu lub objęcia akcji w spółkach, w celu wdrożenia lub przygotowania do wdrożenia wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami, może tworzyć wyłącznie jednoosobowe spółki kapitałowe, z zastrzeżeniem art. 150 ust. 1, zwane dalej "spółkami celowymi". Na pokrycie kapitału zakładowego spółki celowej uczelnia może wnieść w całości albo w części wkład niepieniężny (aport) w postaci wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami. Spółkę celową tworzy rektor za zgodą senatu.
2. Uczelnia, w drodze umowy, może powierzyć spółce celowej:
 - 1) zarządzanie prawami do wyników lub do know-how, o których mowa w ust. 1, w zakresie komercjalizacji bezpośredniej;
 - 2) zarządzanie infrastrukturą badawczą.
3. Wyłącznie dywidendę spółki celowej uczelnia przeznacza na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 11.

4. Spółka celowa może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo od działalności, o której mowa w ust. 1.

Art. 150. [Tworzenie spółek celowych przez kilka uczelni; przystępowanie uczelni do spółek celowych]

1. Spółka celowa może zostać utworzona przez kilka uczelni publicznych albo kilka uczelni niepublicznych. Uczelnia publiczna może przystąpić do spółki celowej utworzonej przez inną uczelnię publiczną, a uczelnia niepubliczna może przystąpić do spółki celowej utworzonej przez inną uczelnię niepubliczną. Wspólnikami lub akcjonariuszami spółki celowej mogą być wyłącznie uczelnie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, każda z uczelni może powierzyć spółce celowej zadania, o których mowa w art. 149 ust. 2, w drodze odrębnej umowy.

Art. 150a. [Tworzenie spółek celowych z instytutami badawczymi, instytutami Sieci Łukasiewicz lub instytutami PAN jako udziałowcami lub akcjonariuszami]

Uczelnie, w celu komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, a także w celu prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i promocji nauki, realizowanych w ramach projektów finansowanych lub współfinansowanych ze środków publicznych, mogą tworzyć spółki celowe, w których udziałowcami lub wspólnikami mogą być instytuty badawcze, instytuty Sieci Łukasiewicz lub instytuty PAN.

Art. 151. [Ograniczenie stosowania przepisów o zasadach zarządzania mieniem państwowym]

Do wykonywania czynności w zakresie komercjalizacji oraz do wniesienia wkładu do spółki celowej nie stosuje się przepisów art. 38-41 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Art. 152. [Regulamin zarządzania prawami autorskimi, prawami pokrewnymi i prawami własności przemysłowej; regulamin korzystania z infrastruktury badawczej]

1. Senat uchwała:

1) regulamin zarządzania prawami autorskimi, prawami pokrewnymi i prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji, który określa w szczególności:

a) prawa i obowiązki uczelni, pracowników, doktorantów i studentów w zakresie ochrony i korzystania z praw autorskich, praw pokrewnych i praw własności przemysłowej,

b) zasady wynagradzania twórców,

c) zasady i procedury komercjalizacji,

d) zasady korzystania z majątku uczelni, wykorzystywanego do komercjalizacji, oraz świadczenia usług w zakresie działalności naukowej;

2) regulamin korzystania z infrastruktury badawczej, który określa w szczególności:

a) prawa i obowiązki uczelni, pracowników, doktorantów i studentów w zakresie korzystania z infrastruktury badawczej przy prowadzeniu działalności naukowej,

b) zasady korzystania i ustalania opłat za korzystanie z infrastruktury badawczej do prowadzenia działalności naukowej przez podmioty inne niż wskazane w lit. a.

2. W regulaminie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, senat uczelni publicznej określa ponadto:

1) zasady podziału środków uzyskanych z komercjalizacji między twórcą będącym pracownikiem uczelni publicznej a tą uczelnią;

2) zasady i tryb przekazywania uczelni publicznej przez pracownika, doktoranta i studenta informacji o wynikach działalności naukowej oraz o know-how związanym z tymi wynikami, informacji o uzyskanych przez pracownika środkach z komercjalizacji oraz zasady i tryb przekazywania przez pracownika przysługujących uczelni części środków uzyskanych z komercjalizacji;

3) zasady i tryb przekazywania pracownikowi przez uczelnię publiczną:

a) informacji o decyzjach, o których mowa w art. 154 ust. 1 i 3, oraz

b) części przysługujących mu środków uzyskanych z komercjalizacji.

Art. 153. [Wyniki badań naukowych, prac rozwojowych i twórczości artystycznej objęte przepisami ustawy]

Do wyników:

1) badań naukowych będących wynalazkiem, wzorem użytkowym, wzorem przemysłowym lub topografią układu scalonego, wyhodowaną albo odkrytą i wyprowadzoną odmianą rośliny,

2) prac rozwojowych,

3) twórczości artystycznej

- powstałych w ramach wykonywania przez pracownika uczelni publicznej obowiązków ze stosunku pracy oraz do know-how związanego z tymi wynikami stosuje się przepisy art. 154-157.

Art. 154. [Komercjalizacja wyników badań]

1. Pracownik przekazuje uczelni publicznej informację o wynikach działalności naukowej oraz o know-how związanym z tymi wynikami. W przypadku złożenia przez pracownika oświadczenia o zainteresowaniu przeniesieniem praw do tych wyników i związanego z nimi know-how, uczelnia w terminie 3 miesięcy podejmuje decyzję w sprawie ich komercjalizacji.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, pracownik może złożyć w formie pisemnej w terminie 14 dni od dnia przekazania uczelni publicznej informacji o wynikach działalności naukowej i związanym z nimi know-how. Termin, o którym mowa w ust. 1, biegnie od dnia złożenia oświadczenia.

3. W przypadku podjęcia przez uczelnię publiczną decyzji o niedokonywaniu komercjalizacji albo po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, uczelnia jest obowiązana, w terminie 30 dni, do złożenia pracownikowi oferty zawarcia bezwarunkowej i odpłatnej umowy o przeniesienie praw do wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami, łącznie z informacjami, utworami wraz z własnością nośników, na których utwory te utrwalono, i doświadczeniami technicznymi, przekazanymi zgodnie z ust. 6 pkt 2. Umowę zawiera się w formie pisemnej, pod rygorem nieważności. Wynagrodzenie przysługujące uczelni za przeniesienie praw nie może być wyższe niż 5% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

4. W przypadku nieprzyjęcia przez pracownika oferty zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, prawa do wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami, łącznie z informacjami, utworami wraz z własnością nośników, na których utwory te utrwalono, i doświadczeniami technicznymi, przekazanymi zgodnie z ust. 6 pkt 2, przysługują uczelni publicznej.

5. Przepisy ust. 1-4 oraz art. 157 nie dotyczą przypadków, gdy działalność naukowa była prowadzona:

1) na podstawie umowy ze stroną finansującą lub współfinansującą tę działalność, przewidującej zobowiązanie do przeniesienia praw do wyników działalności naukowej na rzecz tej strony lub na rzecz innego podmiotu niż strona umowy;

2) z wykorzystaniem środków finansowych, których zasady przyznawania lub wykorzystywania określają inny niż w ustawie sposób dysponowania wynikami działalności naukowej oraz know-how związanym z tymi wynikami.

6. Pracownik uczelni publicznej jest obowiązany do:

1) zachowania poufności wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami,

2) przekazania uczelni wszystkich posiadanych przez niego informacji, utworów wraz z własnością nośników, na których utwory te utrwalono, i doświadczeń technicznych potrzebnych do komercjalizacji,

3) powstrzymania się od prowadzenia jakichkolwiek działań zmierzających do wdrażania wyników,

4) współdziałania w procesie komercjalizacji, w tym w postępowaniach zmierzających do uzyskania praw wyłącznych

- nie dłużej niż przez okres przysługiwania praw uczelni.

Art. 155. [Udział pracownika w zyskach z komercjalizacji wyników badań]

1. W przypadku komercjalizacji pracownikowi przysługuje od uczelni publicznej nie mniej niż:

1) 50% wartości środków uzyskanych przez uczelnię z komercjalizacji bezpośredniej, obniżonych o nie więcej niż 25% kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez uczelnię lub spółkę celową;

2) 50% wartości środków uzyskanych przez spółkę celową w następstwie danej komercjalizacji pośredniej, obniżonych o nie więcej niż 25% kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez uczelnię lub spółkę celową.

2. W przypadku komercjalizacji dokonanej przez pracownika, uczelni publicznej przysługuje 25% wartości środków uzyskanych przez pracownika z komercjalizacji, obniżonych o nie więcej niż 25% kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez pracownika.

3. Przez koszty związane bezpośrednio z komercjalizacją rozumie się koszty zewnętrzne, w szczególności koszty ochrony prawnej, ekspertyz, wyceny wartości przedmiotu komercjalizacji i opłat urzędowych. Do kosztów tych nie wlicza się kosztów poniesionych przed podjęciem decyzji o komercjalizacji oraz wynagrodzenia, o którym mowa w art. 154 ust. 3.

Art. 156. [Udział zespołów badawczych w zyskach z komercjalizacji wyników badań]

1. Przepisy art. 154 i art. 155 w zakresie dotyczącym odpowiednio wysokości wynagrodzenia oraz udziału w środkach uzyskanych z komercjalizacji określają wysokość łącznego wynagrodzenia oraz udziału w tych środkach, przysługujących:

1) pracownikom wchodzącym w skład zespołu badawczego - od uczelni publicznej;

2) uczelni publicznej - od pracowników wchodzących w skład zespołu badawczego.

2. Pracownik wchodzący w skład zespołu badawczego ma prawo dochodzić od uczelni publicznej przysługującej mu części udziału w środkach z komercjalizacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Pracownik wchodzący w skład zespołu badawczego odpowiada wobec uczelni publicznej za zobowiązania, o których mowa w ust. 1 pkt 2, do wysokości przypadającego mu udziału we współwłasności wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami.

Art. 157. [Umowa w sprawie praw do wyników badań i ich komercjalizacji]

Po otrzymaniu od pracownika informacji o wynikach działalności naukowej oraz o know-how związanym z tymi wynikami, o których mowa w art. 153, uczelnia publiczna oraz pracownik mogą, w sposób odmienny niż stanowi ustawa, określić w drodze umowy prawa do tych wyników lub sposób komercjalizacji tych wyników.

Art. 158. [Uzupełniające stosowanie przepisów o ochronie praw własności intelektualnej]

W sprawach nieuregulowanych ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1170) oraz ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2021 r. poz. 213).

Art. 159. [Utworzenie przez uczelnię spółki kapitałowej lub przystępowanie do takiej spółki]

1. Uczelnia, w celu realizacji przedsięwzięć z zakresu infrastruktury badawczej lub zarządzania nimi, może utworzyć spółki kapitałowe, a także przystępować do nich, wspólnie z innymi uczelniami, instytutami badawczymi, instytutami PAN, Centrum Łukasiewicz, instytutami Sieci Łukasiewicz lub innymi podmiotami.

2. Decyzję o utworzeniu spółki, o której mowa w ust. 1, lub przystąpieniu do niej podejmuje rektor za zgodą senatu.

3. Upředniego zgłoszenia ministrowi wymaga:

1) utworzenie przez uczelnię publiczną spółki, o której mowa w ust. 1, z podmiotem innym niż uczelnia publiczna, instytut badawczy, instytut PAN, Centrum Łukasiewicz lub instytut Sieci Łukasiewicz;

2) przystąpienie przez uczelnię publiczną do spółki, o której mowa w ust. 1, której współnikiem lub akcjonariuszem jest podmiot inny niż uczelnia publiczna, instytut badawczy, instytut PAN, Centrum Łukasiewicz lub instytut Sieci Łukasiewicz.

4. Minister, w terminie 45 dni od dnia doręczenia zgłoszenia, może wnieść sprzeciw wobec zamiaru dokonania czynności, o której mowa w ust. 3.

5. Dokonanie czynności, o której mowa w ust. 3, może nastąpić, jeżeli minister nie wniósł sprzeciwu w terminie. Zgłoszona czynność niedokonana w ciągu roku od dnia doręczenia zgłoszenia wymaga nowego zgłoszenia.

6. Podmiot inny niż uczelnia publiczna, instytut badawczy, instytut PAN, Centrum Łukasiewicz lub instytut Sieci Łukasiewicz może posiadać w spółce, o której mowa w ust. 1, której współnikiem lub akcjonariuszem jest uczelnia publiczna, akcje lub udziały stanowiące łącznie nie więcej niż 25% kapitału zakładowego, a w przypadku prostej spółki akcyjnej - 25% ogólnej liczby akcji lub ogólnej liczby głosów.

Art. 159a. 4 [Przepisy stosowane do Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego]

Przepisy art. 148-159 w zakresie, w jakim dotyczą uczelni publicznych, ich pracowników i doktorantów, stosuje się odpowiednio do CMKP, jego pracowników i doktorantów.

4 Art. 159a dodany przez art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 27 listopada 2024 r. (Dz.U.2024.1897) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2025 r.

Czytaj więcej w Systemie Informacji Prawnej LEX:

<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-o-szkolnictwie-wyzzszym-i-nauce-18750400/dz-2-roz-6>